

Список використаних джерел

1. Валиев Р. Р. Сравнительная характеристика наследственного полиморфизма по признаку «седого» пятна на листьях растений в популяциях *T. perens* на территории г. Уфы и некоторых районов республики Башкортостан / Р.Р. Валиев, О.М. Яковлева // Вестн. Башкир. ун-та. – 2008. – Т. 13, № 2. – С. 273-276

ПОШИРЕННЯ ГЕЛЬМІНТОЗІВ ВЕЛИКОЇ І ДРІБНОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ (НА ТЕРИТОРІЇ СЕЛА ПОЖАРКИ РОЖИЩЕНСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Мельник С. А., Ягенська Г. В.

Луцька гімназія №21 імені Михайла Кравчука, м. Луцьк

Тваринництво – важлива галузь сільського господарства в Україні. Але серйозною проблемою тваринництва є інвазійні хвороби. Поширені в Україні гельмінти великої і дрібної рогатої худоби (ВРХ і ДРХ) є представниками трьох груп: нематоди, трематоди, цестоди [1]. Дослідники з різних регіонів України зазначають, що з-поміж паразитів худоби домінують фасціоли, парамфістоми та стронгіліди [1; 2].

Проведений науковцями моніторинг епізоотичної ситуації гельмінтозів корів та овець на території України виявив дуже високий рівень ураження худоби дикроцеліями та стронгілятами (в деяких господарствах Волинської та Рівненської областей до 100 %). По парамфістомозу найвищі показники виявлено у Рівненській, Сумській та Чернігівській областях. Неприятлива ситуація щодо дикроцеліозу і стронгілятозу в Київській, Полтавській, Сумській, Хмельницькій та Чернігівській областях (більше 11 % заражених корів) [3]. В окремих господарствах Полісся екстенсивність фасціольозної інвазії сягає 90 %, а на Слобожанщині цей показник коливається в межах 70-90 %. Наявність гельмінтів істотно знижує продуктивність худоби. Географічні умови Волині, зокрема висока вологість середовища, велика кількість тимчасових і постійних водойм сприяють

розповсюдженню гельмінтів. Тому дослідження поширення гельмінтозів ВРХ і ДРХ на Волині, пошук шляхів зниження рівня зараження тварин гельмінтами є актуальним.

Мета роботи: оцінити рівень гельмінтної інвазії великої і дрібної рогатої худоби на території села Пожарки та проаналізувати зв'язок поширення різних груп гельмінтів з умовами утримання тварин і рівнем зараження прісноводних моллюсків личинками сисунів. Відповідно до мети було визначено завдання: провести дослідження фекалій ВРХ та ДРХ на наявність яєць та личинок гельмінтів, дослідити видовий склад та щільність червононогих моллюсків водойм на території пасовищ, провести аналіз рівня зараження моллюсків личинками сисунів (трематод), проаналізувати зв'язок між рівнем зараження моллюсків і худоби сисунами, розробити рекомендації щодо профілактики поширення гельмінтозів сільськогосподарських тварин.

Матеріалом дослідження були власні збори прісноводних моллюсків з водойм на території пасовищ (серпень 2019 року) та екскременти 22 корів та 19 овець (зібрані у грудні 2019 року). Предмет дослідження: екстенсивність та інтенсивність зараження корів і овець гельмінтами і зв'язок цих показників із умовами утримання тварин та рівнем інвазованості моллюсків личинками трематод.

Для визначення рівня гельмінтної інвазії було досліджено зразки фекалій корів та овець двома методами: стандартним методом флотації з розчином нітрату амонію за Г. О. Котельниковим та В. М. Хреновим (для виявлення нематод); методом послідовних змивів (для виявлення яєць трематод). Лабораторні дослідження проводились на базі ДУ «Волинська регіональна державна лабораторія ветеринарної медицини» у відділенні паразитології.

В ході копрологічного аналізу виявлено яйця 4 видів паразитів: *Fasciola* (у 29,3 %), *Paramphistoma* (в 7,3 %), легеневих стронгілят *Dictyocaulus* (в 21,9 %) та кишкових стронгілят *Trichostrongylus* (43,9%). Рівень зараження гельмінтами дрібної рогатої худоби вищий порівняно з ВРХ. Загалом яйця або личинки гельмінтів виявлено в екскрементах 13 овець (68,4 %) та 10 корів (45,5 %). У більшості випадків реєстрували поліінвазії: в

однієї тварини виявляли кількох паразитів різних груп. Найчастіше спостерігали поєднання кишкових та легеневих стронгілят, фасциол та кишкових стронгілят. Тричі виявляли три види паразитів в однієї тварини.

Екстенсивність зараження нематодами вища порівняно з трематодами (63,4 % та 36,5 % відповідно). Інтенсивність нематодної інвазії теж значно вища порівняно з трематодною. Висока інтенсивність зараження стронгілятами в окремих господарствах пов'язана з високою щільністю утримання тварин.

У водоймах на території пасовищ виявлено молюсків, що можуть бути переносниками сисунів: фасциол – ставковики *Limnea stagnalis* та *Limnea ovata*; парамфістом – катушки *Planorbarius corneus* та *Planorbis planorbis*. Проте рівень їх інвазованості личинками сисунів виявився невисоким (12-20 % у ставковиків, 5-10 % у катушок). Ймовірно, невисока екстенсивність та інтенсивність трематодної інвазії пов'язана з відносно невисоким рівнем зараження проміжних хазяїв – молюсків.

Практичне значення роботи полягає у проведеному дослідженні зараження сільськогосподарських тварин та прісноводних молюсків гельмінтами, оцінці ризиків поширення трематодозів та нематодозів на Волині, розробленні шляхів профілактики зараження сільськогосподарських тварин. Власників худоби ознайомлено з результатами дослідження та надано рекомендації щодо лікування тварин та профілактики наступного зараження.

Список використаних джерел

1. Лець В. В. Методи контролю та профілактики ендопаразитів великої рогатої худоби в органічному тваринництві. Ветеринарія. 2016. № 4. С. 50-58.
2. Поживіл А. І., Горжеєв А. І. Концепція боротьби з гельмінтозами тварин. Вет. медицина України. 2002. № 4. С. 21-22.
3. Пономар С. І., Кручиненко О. В. Моніторинг епізоотологічної ситуації гельмінтозів шлунково-кишкового тракту корів на території України (за даними ветеринарної статистики). Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2014. № 2. С. 116-118.